Kylskåp

Rinner det vatten ner på köksgolvet när du öppnar dörren till ditt kylskåp? Ofta beror det på att hålet i kylskåpets botten är tilltäppt, eller så sitter hyllorna fel. På några minuter löser du det hela själv.

Varje gång du öppnar kylskåpet kommer fukt in från lägenheten. Fukten sätter sig på kylskåpets bakre vägg där kylplattan sitter. Efter ett tag bildas vattendroppar som rinner nedför väggen, så kallat kondensvatten.

I kylskåpets botten finns ett hål där vattnet ska kunna rinna ut. Vattnet leds sedan ner till en liten skål som sitter ovanför kompressorn. Värmen som uppstår när kompressorn arbetar räcker för att vattnet ska förångas, så kylskåpet tar med andra ord hand om kondensvattnet.

Om smuts fastnar i det lilla avrinningshålet kan vatten börja läcka ut på köksgolvet. Rengör avrinningshålet regelbundet, använd en tops eller liknande!

Mellan kylskåpets bakre vägg och hyllorna ska det finnas ett mellanrum, så att vatten som samlas på kylplattan ska kunna rinna ner. Stapla inte matvaror mot väggen.

Ta ur och rengör hyllorna med jämna mellanrum. Passa då på att kontrollera att det lilla avrinningshålet är rent.

Hyllans förhöjda bakkant ska sitta uppåt. Kanten förhindrar att matvaror lutar mot kylskåpets vägg och på så vis stoppar kondensvattnet från att rinna ner.

Rengör köksfläkten

För att luften i din lägenhet ska vara fräsch är det bra om du med jämna mellanrum gör rent köksfläktens filter. I fläkten finns ett spjäll som aldrig är helt stängt, och där ska ”gammal” luft kunna strömma ut.

När du lagar mat blir filtret fullt med fett efter ett tag. Då fastnar damm i fettet och ventilationen fungerar inte som den ska.

Vi rekommenderar att du rengör filtret varannan månad, eller varje månad om du lagar mycket mat. Använd ett diskmedel som löser fett riktigt bra.

Olika spisfläktar kan skilja sig åt, men principen för att rengöra filtret, oavsett vilket material det är av, är ungefär den samma.

Så här gör du rent köksfläkten:

Filtret sitter bakom ett galler på undersidan av spiskåpan. Du tar loss det genom att hålla inne två knappar och vinkla det nedåt.

Lägg gallret på diskbänken med baksidan upp. Filtret hålls fast av en hållare, som du tar bort genom att hålla nere två piggar.

Gör rent filtret med varmt vatten och diskmedel med bra förmåga att lösa fett. Krama sedan ur filtret.

Sätt filtret på plats med hållaren på samma sätt som du tog loss det. Och slutligen – sätt fast gallret med klykorna i bakre kanten först och tryck sedan fast det i framkant. Det ska höras ett klick.

Frosta av frysen

När frysen börjar bli full av is är det dags att frosta av den. En nedisad frys drar mycket ström och håller inte maten lika kall. När du frostar av är det också ett bra tillfälle att rensa ut matvaror som kanske har legat där för länge.

Frosta gärna av din frys under en kall vinterdag, då kan du förvara matvarorna utomhus. Om det är varmt väder kan du stoppa maten i sopsäckar av plast och vira ett isolerande duntäcke runt.

Varje gång du öppnar frysen kommer det in fukt från lägenheten. Fukten fryser till is och bildar efter ett tag stora isklumpar. Det finns alltid lite fukt i en lägenhet och det är inget att göra åt. Men tänk på att inte ställa in varm mat i frysen, för då blir ångan till is. Om det börjar bli svårt att dra ut lådorna eller att stänga dörren är det hög tid att frosta av frysen.

Börja med att stänga av frysen och ställ upp frysdörren. Låt nedersta lådan sitta kvar och samla upp smältvattnet som droppar ner. Lägg tidningar och en handduk på golvet framför. Ofta går det också att ställa en långpanna på golvet.

Om det är mycket is i frysen är ett bra knep att ställa in en skål med hett vatten. Då skyndar du på processen. Byt ut vattnet när det har svalnat. Låt isen smälta och ramla loss. Försök inte hacka bort isen med något vasst föremål, då kan frysgallret och väggarna bli skadade!

Rengör, torka och sätt igång frysen igen

När isen har smält så passa på att rengöra frysen. Glöm inte att torka bort smuts från gummilisterna. Diska lådor och löstagbara hyllor, om det behövs. Se till att frysen är helt torr innan du slår på den igen. När den har nått rätt temperatur är det dags att ställa tillbaka matvarorna.

Byt säkring

Ditt proppskåp innehåller säkringar som skyddar elsystem från överbelastning. Om du belastar elsystemet hårt, till exempel genom att ha flera elapparater igång samtidigt, kan en eller flera säkringar gå sönder och strömmen brytas. Då ska du koppla ur apparaterna och byta den trasiga säkringen.

Du ser vilken säkring som är trasig genom att den lilla färgpricken i änden har lossnat. Byt ut den trasiga säkringen mot en ny vars färgprick har samma färg som bottenplattan i säkringshållaren. Försök aldrig laga trasiga säkringar – det kan leda till överbelastning med brand som följd!

Om du bor i ett nytt eller nyrenoverat hus är din lägenhet utrustad med automatsäkringar. Även där bryts strömmen när elsystemet överbelastas, men säkringen går inte sönder. Hitta och åtgärda orsaken till överbelastningen och återställ därefter säkringen genom att trycka upp den säkringsknapp som fallit ner.

Många lägenheter har en jordfelsbrytare. Den känner av om någonting är fel i elsystemet och stänger då av strömmen. Om lägenheten blir strömlös: dra ur kontakten till den apparat som du nyss kopplat in och återställ sedan jordfelsbrytaren genom att trycka upp knappen som fallit ner.

Byt lysrör

När lysröret i köket eller badrumsskåpet börjar blinka är det dags att byta till ett nytt. Med rätt handgrepp går det lätt att byta. Tänk på att köpa rätt modell, det finns många varianter att välja mellan.

Ett lysrör håller i ungefär tre år. Sedan börjar det blinka eller så tar det längre tid innan lysröret tänds. Ett blinkande lysrör innebär en ökad brandrisk, så byt det så snart du har möjlighet.

Innan du beger dig till affären gäller det att ta reda på vilket lysrör som passar till just ditt badrumsskåp. Det gör du enklast genom att skruva loss det gamla lysröret och ta med det när du ska köpa nytt. Skruva också loss den så kallade glimtändaren som sitter intill.

Byt lysrör och glimtändare

Glimtändaren ser ut som en liten propp och den behövs för att lysröret ska tändas. Både lysröret och den lilla proppen har troligen suttit lika länge, så passa på att byta bägge på samma gång. Numera finns det säkerhetsglimtändare, och vår rekommendation är du byter till en sån. De gör så att ett lysrör som suttit länge inte blinkar, d v s brandrisken minskar.

Kontrollera noggrant att du har stängt av strömmen till lampan innan du börjar skruva. För att vara på den säkra sidan kan du skruva ur säkringen till badrummet. Tänk också på att vrida lysröret försiktigt eftersom det är ganska skört.

Så här gör du:

På badrumsskåpets ovansida sitter ett plexiglas fast med en eller flera skruvar. Skruva loss skruvarna och lyft bort plexiglaset för att komma åt lysröret.

Bredvid själva lysröret sitter glimtändaren, som gör att lysröret tänds. Byt den samtidigt. Glimtändaren skruvar du loss genom att vrida den motsols, åt vänster.

Nu är det dags att skruva ur själva lysröret. Det gör du genom att försiktigt vrida röret ett kvarts varv i sitt fäste. När du har vridit det i rätt läge ska det gå att dra ut röret utan att ta i.

Det nya lysrörets piggar förs sedan in och vrids tillbaka en kvarts varv tills det säger ”klick”. Var försiktig så att inte piggarna går sönder. Tvätta rent plexiglaset innan du skruvar tillbaka det, så får du bättre belysning i badrummet.

När strömmen går

Om strömmen går i din lägenhet är det i regel jordfelsbrytaren eller en säkring som har slagit ifrån. Det går ofta att räkna ut vad som har orsakat felet genom att titta i el-centralen.

Om en apparat är felkopplad eller en sladd är trasig kan strömmen ledas fel och då går jordfelsbrytaren. Jordfelsbrytaren utlöser för att inte någon person ska få el i sig eller för att en elektrisk utrustning inte ska bli skadad.

Koppla ur - och återställ

Utlöser jordfelsbrytaren bör du koppla ur apparaten eller lampan som du senast kopplade in. Sedan går det att återställa jordfelsbrytaren och se om du har hittat den felande länken. I annat fall slår den ifrån igen och du får göra en felsökning. Börja med att slå ifrån alla säkringar och slå på jordfelsbrytaren. Slå sedan på säkringarna, en i taget, tills du ser var jordfelsbrytaren kopplar ifrån.

Överbelastning?

Om det istället är strömbrytaren till en automatsäkring som har åkt ner är det med största säkerhet överbelastning i elsystemet. Kanske belastar till exempel en vattenkokare och en brödrost samma säkring. Testa då att slå av någon av apparaterna och fäll tillbaka vippknappen.

Om du inte hittar orsaken till att jordfelsbrytaren eller en säkring slår av, kontakta din hyresvärd.

El-centralen sitter i regel i hallen, i kapprummet eller i klädkammaren. Om elen har gått så öppna luckan till el-centralen och kontrollera om det är jordfelsbrytaren eller någon av säkringarna som har slagit ifrån.

Bredvid el-centralen finns en tavla med information om vilken del av lägenheten som belastar en viss säkring. På så vis kan du lokalisera felet. Där står även hur du ska felsöka om jordfelsbrytaren har slagit ifrån.

Om jordfelsbrytaren har gått kan det till exempel vara en sladd som är trasig eller någon apparat som är felkopplad. Jordfelsbrytaren slår ifrån för att man inte ska få ström i sig. Testa först att slå på den igen, för det kan ha varit en tillfällig störning. I annat fall – följ instruktionerna som står på tavlan och testa säkring för säkring.

Om en automatsäkring har slagit ifrån går det att se var i lägenheten felet har uppstått. Många gånger beror det på att för många saker är kopplade på samma säkring, eller att det är kortslutning i en sladd. Prova med att stänga av den apparat som du senaste satte på och fäll tillbaka knappen.

Rengör kakel

Att göra rent kakelväggar och klinkergolv i badrummet är lätt att glömma bort, men om man inte gör det regelbundet kan mögel börja växa i smuts- och tvålresterna. Här tipsar vi om hur du håller kaklet rent och hur man tar bort lite kraftigare beläggningar och mögel.

Ett badrum är varmt och blir fuktigt när man duschar eller badar. På kakelväggarna fastnar damm, tvålrester och hudavlagringar. Smutsen binder både fukt och ger näring åt mögel. Om det börjar uppstå en rödaktig ton på kakelfogarna är det hög tid att göra en rejäl rengöring. Den rödaktiga beläggningen består i regel av bakterier och rödmögel.

Regelbunden städning

I hushåll med många personer är det extra viktigt att rengöra kakel och klinkers regelbundet för att hålla smuts och mögel borta. Ta för vana att rengöra kakelväggar och klinkergolv en gång i veckan.

Ett miljövänligt sätt är att blanda lika delar ättika och vatten och spreja blandningen på väggen. Låt den verka i några minuter och torka sedan av med en så kallad mirakeltrasa.

Det är särskilt i fogarna som smuts gärna vill sätta sig och vid behov kan det vara bra att använda den mjuka sidan av en vit Scotch-Brite-svamp. Den gröna, grövre sorten är inte lämplig eftersom den kan repa kakel.

Vid beläggning och mögel

Om det har börjat uppstå en beläggning eller mögel i kakelfogarna behövs en lite rejälare rengöring. Använd då rengöringsmedel för klinkers och kakel som finns i byggvaruaffärer. Spraya på och låt den verka. Borsta sedan med en nagel- eller tandborste tills smutsen är borta. Avsluta med att skölja av och torka med en mirakeltrasa. Tänk på att fogmassan mellan kakelplattorna är ganska porös, så gå inte på allt för hårt. Om det är svårt att komma åt i hörnen, prova med en tops.

Rensa golvbrunnen

Har du stopp i golvbrunnen eller problem med dålig lukt i badrummet? Då är det förmodligen dags att rensa avloppet. Det är snabbt gjort och här visar vi hur det går till.

Om vattnet inte rinner undan från duschen eller badkaret är det förmodligen stopp i golvbrunnens vattenlås. Där fastnar gärna hår och tvålrester och hindrar vattnet från att rinna undan. Vattenlåset ska hindra att dålig lukt tränger upp från avloppsröret. Men om det samlas hår, tvål och smuts i vattenlåset börjar det lukta illa från avloppsbrunnen.

Ett modernt vattenlås ser ut som en liten hink. Det går lätt att lyfta upp eller vrida loss och kan då enkelt rengöras på in- och utsidan. Tänk på att den lilla gummilisten ska sluta tätt när du sätter tillbaka vattenlåset. En modern lägenhet är så välisolerad att det kan uppstå undertryck när man stänger ytterdörren och då kan vattenlåset hoppa loss.

Om du har varit borta en längre tid kan vattenlåset torka ut. Det gäller särskilt under sommaren när det är varmt. Då spolar du bara vatten på golvbrunnen så fylls vattenlåset på igen.

Så här gör du ren din golvbrunn:

1) Börja med att ta bort silen. En del silar går att lyfta upp, medan andra sitter fastsatta med skruvar.

2) Lyft upp vattenlåset som liknar en liten hink och avlägsna tvålrester och hår från in- och utsida.

3) När du sätter tillbaka vattenlåset se till att gummipackningen sluter tätt, annars kan lukt tränga upp från avloppsröret.

4) Avsluta med att fylla vattenlåset med nytt vatten. Sätt därefter tillbaka silen.

Om det bor flera personer med långt hår i er bostad rekommenderar vi att ni rensar vattenlåset en gång i månaden! Golvbrunnarna kan ha lite olika utseende beroende på hur gammalt huset är.

Smörj balkonglåset

Om det börjar gå trögt att öppna och stänga balkongdörren kan det vara hög tid att smörja låsanordningen. Med en flaska låsspray är det enkelt fixat.

En balkongdörr stängs igen med hjälp av tre låskolvar. En skena kopplar låset och låskolven vid dörrens mitt, med en kolv högre upp och en längre ner. Låsanordningen kallas spanjolett och har till uppgift att se till att balkongdörren sluter tätt och att dörren inte ska gå att öppna utifrån.

Spanjoletten ska gå lätt att öppna och stänga, men om den börjar kärva beror det i regel på att den inte har blivit smord på ett tag. Då pressas metall mot metall och förutom att det går trögt så slits låsanordningen ut snabbare.

Smörj gärna spanjoletten en gång om året. Låsspray går att köpa hos låssmeder, i järnaffärer och på byggvaruhus.

Så här gör du:

När balkongdörren börjar kärva är det dags att smörja låsanordningen. Vid de tre låskolvarna finns särskilda hål som är till för att man ska kunna smörja spanjoletten, som styr kolvarna.

Smörj även de tre låskolvarna som sitter i tre olika höjder längs dörrkanten. Kolvarna pressas in i dörrkarmen och för att friktionen ska bli lägre behövs smörjmedel.

Själva låscylindern behöver också smörjas med jämna mellanrum, då blir det lättare att vrida om nyckeln och låsets livslängd blir längre.

Passa även på att smörja gångjärnen, då glider balkongdörren upp utan att gnissla. Om gångjärnen inte har ett smörjhål eller spår ska de inte smörjas.

Smörj cylinderlåset

Går det trögt att vrida om nyckeln i ytterdörren? Då är det oftast dags att smörja cylinderlåset. Det gör du enkelt med låsspray eller låsolja.

Precis som all annan mekanisk utrustning behöver ett cylinderlås underhållas. Det kan vara svårt att komma ihåg att smörja låset med jämna mellanrum, men om det börjar kärva är det hög tid. Ett krånglande lås kan i värsta fall hänga sig och göra att ytterdörren inte går att öppna. Låsspray eller låsolja går att köpa på de flesta bensinstationer eller hos närmaste låssmed och bilderna visar hur du gör.

Men ett av ytterdörrens lås, tillhållarlåset – även kallat polislåset – ska inte smörjas. Om du smörjer det kan låsmekanismen förstöras och då måste en låssmed borra upp det.

Tillhållarlåset är det lås där en längre nyckel passar, se bild fyra. Sådana lås sitter även på de flesta garageportar och de låsen ska inte heller smörjas.

Så här gör du:

Om cylinderlåset i ytterdörren börjar gå trögt ska du prova att smörja det. Ett lås som inte har blivit smörjt på länge kan i värsta fall hänga sig och dörren går då inte att öppna.

Sprayburken eller flaskan med låsolja har en pip som du trycker in i nyckellåset. Cylindern är några centimeter djup och hela låskolven ska smörjas.

Den delen av dörrlåset som fälls ut och åker in i dörrkarmen kallas för regeln. Den ska också smörjas, annars kan det gå trögt att låsa och öppna dörren.

Däremot ska tillhållarlåset, även kallat polislåset, inte smörjas. Tillhållarlås är det lås som du öppnar och stänger med den längsta nyckeln. Om du smörjer det låset kan det gå sönder.

Stopp i avloppet

Om vattnet rinner undan sakta från handfatet beror det nästan alltid på att smuts har fastnat i vattenlåset. Att åtgärda det är lättare än vad du tror. Ofta behövs bara en vaskrensare av gummi.

Den vita klumpen under handfatet är ett vattenlås som förhindrar att dålig lukt tränger upp från avloppsröret. Hårstrån, tvålrester och smuts fastnar lätt i vattenlåset och kan sätta sig som en propp, som hindrar vattnet från att rinna vidare.

Då är en vaskrensare bra att ha till hands. Den kostar under hundralappen och går att köpa i byggaffärer och i välsorterade varuhus. En vaskrensare består av en sugpropp av gummi som sitter på ett skaft av trä. Vi rekommenderar att alla har en sådan hemma.

Rensa avloppet i handfatet:

1) Börja med att täcka för avrinningshålet med tummen eller en tejp bit. Tryck därefter fast vaskrensaren över avloppshålet. Fyll halva handfatet med vatten och pumpa upp och ner med vaskrensaren. I de flesta fall släpper smutsproppen av luftsuget som uppstår.

2) Om inte smutsproppen släpper med hjälp av vaskrensaren testar du att rensa vattenlåset. Ställ först en hink under handfatet så att smutsigt vatten inte hamnar på golvet.

3) Skruva loss underdelen av vattenlåset med handkraft. Använd inte något verktyg.

4) Använd ett finger eller en skruvmejsel och peta bort all synlig smuts. Kontrollera att inget sitter kvar genom att titta ner i handfatets avloppshål. Skruva sedan tillbaka vattenlåsets underdel och kontrollera att den håller tätt.

Stopp i diskhon

Rinner vattnet undan sakta ur diskhon, eller har det blivit stopp? I de allra flesta fall går det att lösa problemet med hjälp av en vaskrensare som går att köpa i en välsorterad mataffär eller på ett byggvaruhus.

Fett och matrester kan täppa till diskhons vattenlås och avloppsrör så att diskvattnet inte rinner undan. I det allra flesta fallen kan du få bort proppen med en vaskrensare av gummi eller med koncentrerat diskmedel. Hur du gör beskriver vi under bilderna i fyra olika steg.

Undvik att skruva isär rör och vattenlås under diskhon! Det är nämligen inte helt lätt att få ihop rören på rätt sätt och då kan det börja läcka.

Så här gör du:

Sätt i proppen i den ena hon och fyll på med lite vatten. Tejpa för avrinningshålet på hons insida, om det finns ett sådant.

Sätt vaskrensaren i den andra diskhon och fyll på med lite vatten. Om det finns avrinningshål, så tejpa för det även här.

Dra upp och tryck ner vaskrensarens skaft flera gånger. Då blir det en luftrörelse i rören och vattenlåset och oftast lossnar det som har fastnat.

Avsluta med att spola rejält med vatten i båda hoarna. Om det fortfarande är stopp - prova med två matskedar koncentrerat diskmedel som får verka några minuter.

Testa brandvarnaren

Det sitter en brandvarnare i alla våra lägenheter. Det är du själv som ska underhålla brandvarnaren och kontrollera att batteriet fungerar. Om din brandvarnare börjar pipa då och då utan anledning, betyder det att batteriet håller på att ta slut. Byt då batteriet så snart du kan.

Har du en nyare modell av brandvarnare är den försedd med ett 10-års batteri och det ska inte bytas. Då ska du bara rengöra brandvarnaren och testa att den fungerar med jämna mellanrum.

Så här gör du:

1) Lossa brandvarnaren från sitt fäste genom att vrida till höger.

2) Ta ur batteriet som sitter fast på baksidan av brandvarnaren och sätt dit det nya.

3) När du sätter tillbaka brandvarnaren, se till att piggarna hamnar rätt i skåran. Vrid åt vänster tills den sitter fast igen.

4) Testa brandvarnaren genom att trycka på knappen. Släpp när det börjar pipa. Kontrollera också sensorn genom att blåsa ut en tändsticka under brandvarnaren.

Värme

Hur varmt ska det vara?

Törebodabostäder håller normalt 20-21 grader i lägenheterna. Det är en temperatur som de flesta är nöjda med. Om temperaturen utomhus växlar snabbt kan det uppstå lägen när husets värmesystem inte hinner kompensera för det direkt.

Fungerar elementen som de ska?

Har du termostat på elementen i din lägenhet så regleras värmen i rummet automatiskt. Är termostaten inställd på 20 grader och rumstemperaturen blir högre slår termostaten av och elementen blir kalla.

Är värmen dålig så beror det oftast på att luft eller smuts har kommit in i värmesystemet så att elementen inte fungerar ordentligt. Ett element ska vara varmare upptill och svalare nedtill, eftersom det varma vattnet strömmar in upptill, ger ifrån sig värmen och strömmar ut nedtill för att åter värmas upp. Om elementet är kallare vid luftskruven än vid termostaten upptill på elementet behöver det luftas.

Möblera inte för elementen

För att få en jämn och bra värme måste luften cirkulera vid elementen, därför bör de inte täckas för med möbler eller gardiner.

Ventilation

Syftet med ventilation är att ta bort dålig luft och istället tillföra frisk luft i lägenheten. Ventilationen ska också ta bort fukt som bildas genom dusch, tvätt, matlagning etc. För att få bra luft i din lägenhet finns det några saker som du som hyresgäst bör tänka på.

Ventiler

Till störst del kommer friskt luft kommer in i lägenheten genom ventiler. Det finns olika typer av ventiler men gemensamt för alla sorter är att de aldrig ska vara helt stängda, då fungerar inte ventilationen som den ska. Det är också viktigt att man rengör ventilerna ibland, gärna två gånger per år. Använd ljummet vatten och milt rengöringsmedel.

Vädring

Det effektivaste sättet att få bort fukt och dålig luft är att vädra. Öppna inte köksfönstret om du ska vädra ut matos, risken är att det istället driver ut i resten av lägenheten. Öppna istället ett fönster i angränsande rum.

Kontrollera ventilationen

Håll en bit tunt papper, t ex toalettpapper, mot frånluftsventilen. Om pappret sitter kvar av kraften av utsuget fungerar ventilationen bra. Om pappret inte sitter kvar och ventilerna är rena så kan du prova att öppna ett fönster. Suger pappret fast då är lägenheten för tät.

Problem?

Om du misstänker att du har problem med ventilationen i din lägenhet kontakta din hyresvärd.

Husdjur

Du får gärna ha husdjur i din lägenhet, men visa hänsyn och rasta inte din hund överallt. Du ska också plocka upp efter hunden. Har du katt måste du se till att den inte sätter sig och förorenar i till exempel trapphuset eller barnens sandlådor.

Under tiden 1 mars till 20 augusti måste du hålla din hund under extra stor uppsikt under promenaderna. Det är för att skydda de vilda djuren, både däggdjur och fåglar, under den mest känsliga tiden när djuren får sina ungar.

Skadedjur

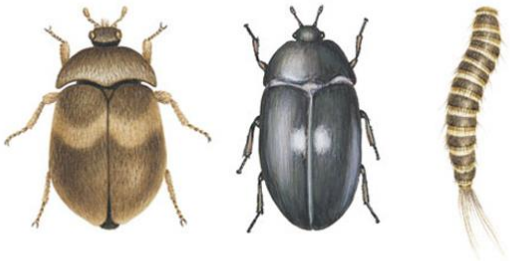

Det finns olika sorters småkryp som är ett viktigt inslag i naturen men som när de börjar besvära oss människor anses vara skadedjur. Det är varken trevligt eller hälsosamt att dela sin lägenhet med skadedjur som kan plåga oss på olika sätt.

Är du en av dem som sommartid drabbas av getingbon hemma?
Eller har du drabbats av skadedjur i din lägenhet som t ex myror, kackerlackor eller mjölbaggar?

I sådant fall är det viktigt att du så snart som möjligt kontaktar din hyresvärd.

Olika skadedjur saneras på olika sätt. Hur saneringen kommer att gå till beror därför på vilket skadedjur du har problem med. Vi anlitar Nomor som kommer att kontakta dig för att du ska veta när och hur saneringen kommer att gå till, samt hur du ska förbereda och vad du ska tänka på inför saneringen.

Törebodabostäder har ett avtal med Nomor vilket innebär att vi står för alla kostnader för saneringen, du som hyresgäst behöver inte betala något för den. Hantering av möbler, kemtvätt eller andra eventuella åtgärder utöver själva saneringsarbetet betalar du själv för.

Viktigt att anmäla snabbt

Det är väldigt viktigt att anmäla skadedjur så snart som möjligt. Vissa skadedjur kan sprida sig och orsaka besvär i fler lägenheter. Ibland krävs det upprepade saneringar för få ett bra resultat och bli av med viss ohyra. Det beror på att saneringen kräver lite tid, de metoder man använder bygger på att insekterna ska komma i kontakt med en behandlad yta eller utlagt bete.

Är du osäker och vill fråga någon om råd ringer du till din hyresvärd. Det finns även information om skadedjur på Nomors hemsida.

Så undviker du att drabbas av skadedjur

Här har vi samlat några tips och råd om hur du kan förebygga skadedjur i ditt hem och i din närmiljö.

Vägglöss & Kackerlackor

Den främsta orsaken till att problemen med dessa skadedjur ökar är att vi reser mer och mer och riskerar då att få med oss vägglöss, kackerlackor och andra småkryp i resväskan hem.

• Välj gärna en väska med hårt skal framför en tygväska. Genom att packa i rätt sorts väska minskar du risken att få med dig vägglöss hem.

• Undersök hotellsängen där du bor. Upptäcker du små svarta fläckar av spillning eller ser en lus, be genast att få byta rum.

• Tänk på att inte sprida ut dina kläder i rummet och lägg inte väskan på eller under sängen. Placera den högt och långt bort från sängen.

• Vägglöss kan inte tränga sig igenom plast så det är bra att ha med sig några plastpåsar att lägga kläder och tillbehör i.

• Låt kläderna ligga kvar i väskan. Lägg tillbaka använda kläder i en försluten påse i resväskan istället för att ha kläderna framme, på en stol, fåtölj eller sängen.

• Brukar du köpa med dig mat hem när du är utomlands, var extra uppmärksam så att du inte får kackerlackor med dig hem.

• När du kommer hem - tvätta alla kläder du haft med dig på resan innan du lägger in dem i garderoben, gärna i 60 grader men så varmt som tvättrådet tillåter. Torktumla är också effektivt. Känsliga kläder eller föremål som inte kan tvättas kan frysas i minst 48 timmar.

• I hemmet - var noga med att regelbundet städa bakom kyl/frys eftersom detta är en plats som kackerlackor trivs på.

Råttor och fåglar

Det finns gott om råttor året om. De lever under hus och i avloppssystem. Den goda tillgången på skräp och sopor gör att råttorna trivs och förökar sig.

Fåglar är uppfinningsrika och en del raser är allätare som gärna botaniserar runt bland våra sopor för att hitta något ätbart.

• Ta hand om dina sopor. Råttor äter det mesta och därför bör du tänka extra mycket på att slänga ditt skräp efter dig och inte låta mat ligga framme. Är soptunnan i parken eller på gården full? Ta med dig skräpet därifrån.

• Mata inte fåglar från fönster eller balkong. Fågelfrön och fallfrukt på marken är exempel på sådant som lockar till sig gnagare.

• Råttor rör sig även i avloppssystem. Fyll på vattenlåset i din golvbrunn för att förhindra att råttorna känner ett luftdrag som gör att de kryper upp i avloppet och på så sätt tar sig in i lägenheten. Risken är som störst när man åker på semester och vattenlåset torkar ut.

• När du slänger dina sopor se till att du inte tappar något av ditt matavfall utanför miljöhusen, det lockar både fåglar och råttor.

Getingar

Getingars närhet kan vara störande och när de visar sig i stort antal blir de svåra att skydda sig från. Att hålla getingarna borta kan ibland kännas omöjligt men här har vi samlat några tips.

• Täck över mat som står framme, exempelvis på balkongen. Kött, fisk och söt mat drar lätt till sig getingar.

• Plocka bort matrester och var noga med att torka av bordet efter dina måltider.

• Håll fönster och dörrar stängda så mycket som möjligt för att stoppa getingarna från att flyga in i lägenheten.

• Var försiktig! Tänk på att inte dricka direkt ur öppnade burkar eller flaskor om du inte ser innehållet.

• Undvik att ha på dig kläder i starka färger som getingar tycker mycket om.

• När getingboet är litet som en pingisboll går det bra att plocka ner det på egen hand. Gör det helst på kvällen då getingarna är slöa av mörkret och mindre aktiva. Man kan använda dammsugaren om man inte vill röra boet själv. Låt dammsugaren stå och gå ca 30 minuter efter du dammsugit upp boet. Förslut sedan dammsugarpåsen noga och släng den på en gång.

Brandsäkerhet

Om det börjar brinna

- Rädda dig själv och andra i din närhet. Stäng dörrar efter dig, det fördröjer både brandens förlopp och den farliga rökens spridning.
- Varna dem som är i fara.
- Ring 112 och larma räddningstjänsten. (SOS-operatören kommer att fråga dig: Vad har hänt? Vilken adress? Vilket telefonnummer ringer du ifrån?)
- Släck branden om det är möjligt.

Brand och rök i trapphus

Stäng in branden
Brinner det i din lägenhet - ta dig ut och stäng dörren efter dig. Då sprider sig inte branden och den giftiga röken ut i trapphuset lika fort. Larma 112.

Gå aldrig ut i ett rökfyllt trapphus
Brinner det hos någon annan och trapphuset är rökfyllt - stanna i din lägenhet och håll dörrar mot trapphus stängda! Röken är livsfarlig och dödar snabbt. Larma 112. Räddningstjänsten hjälper dig ut.

Tips för att förebygga brand

- **Brandvarnare**
  Kontrollera att brandvarnaren fungerar då och då. Testa den genom att trycka in testknappen och prova larmsignalen. Har du en brandvarnare som har batteri byt den årligen, till exempel första advent och rengör brandvarnaren med jämna mellanrum.

- **Vid matlagning**
  Matlagning är en vanlig brandorsak. Brinner det i en gryta – flytta kastrullen från kokplattan. Kväv elden med ett lock. Släck aldrig brinnande fett eller olja med vatten! Rengör spisfläkten regelbundet för att minska brandrisken.

- **Levande ljus**
  Släck alltid levande ljus när du lämnar rummet. Använd ljusstakar och ljusdekorationer som inte är brännbara och se till att ljus inte är placerade på eller under något ställe där eld lätt kan ta fart.

- **El -utrustning i hemmet**
  Fel i elektriska apparater och ledningar är en vanlig brandorsak. Om du har problem med glappande kontakter eller trasiga vägguttag/kontakter gör en felanmälan till oss. Likaså om dina säkringar ofta går sönder, så ordnar vi med felsökning. Dammsug bakom kyl och frys. Koppla apparater som är lätta att glömma bort att stänga av till en timer, till exempel kaffebryggare och strykjärn. Dra ur el- och antennsladden till TV:n vid åskväder.

- **Blinkande lysrör – en brandfara**
  Byt ut blinkande eller glödande lysrör, de kan börja brinna.

- **Rensa torktumlarluddet**
  Varje år brinner i genomsnitt mellan 20 och 30 torktumlare i flerbostadshus, enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). När tumlaren går varm och mycket ludd och damm samlas i filter och ventilationskanaler kan det till slut bli så varmt att det börjar glöda.

- **Engångsgrillar**
  När grillningen är avslutad, släck kvarvarande glöd och aska med vatten eller sätt lock på grillen och ställ den utomhus på säker plats. Större kolbitar eller briketter kan fortsätta att glöda i flera timmar efter grillningen. Släng **aldrig** engångsgrillar bland soporna utan att kontrollera att de är helt släckta – det har förekommit flera bränder som startat på grund av engångsgrillar. Det är inte tillåtet att använda kol- eller gasolgrill på balkongerna.

- **Skaffa gärna släckutrustning**
  En godkänd handbrandsläckare och brandfilt rekommenderas för hemmabruk. Alla som bor i lägenheten ska veta hur utrustningen fungerar.

Håll utrymningsvägar fria

Om det skulle börja brinna i ditt hus är trapphuset en av dina utrymningsvägar. Därför är det mycket viktigt att trapphuset hålls fritt från föremål. En cykel, barnvagn eller annat föremål kan göra det svårare för dig att ta dig ut och kan också försvåra arbetet för räddningspersonalen.

Vi tar bort föremål som lämnas i allmänna utrymmen – brandskyddet går först

Med jämna mellanrum genomför vi röjningar. Saker som lämnas i trapphus, källar- eller vindsgångar plockas då bort utan förvarning.

Egendom som tas omhand vid röjning förvarar vi i sex månader och den kan under den tiden återfås mot en avgift på 300 kr. Efter sex månader skänker vi det som inte hämtats till välgörenhetsorganisationer eller lämnar till återvinning.

